

ВЛУМ ЧОК МААДЫР ЛЕНИНГРАД

Ленинград. Ону фашизмге удур кадыг-дошкун туучушкунунарга камгалап алган кижилерин эрес-маадырлык, коргуш чок чоруу чус-чус чылдарда өшпөс, мөңгө болур. Улуг Ленинни хоорайын, революциянын өскөн кавайын, ажилчы ангынын адалдыгы чачылдарын тыгылган хоорайын дайызынар көөр хөөн чок турган. Фашистер ол хоорайны чер кырында арды ширбяр, оң чурттакчыларын кырып узуткаарын болгаш оларын ап-чутка таварыштырып, оларын быжыг тура-соруу үгөр-боолар-биле, бомбалар-биле сый шаварын кыжынан, бар-ла шаа-биле мактап турган.

Ыңчалза-даа Ленинградты бүгү чурт камгалааш турупкан. Социалисттер Төрөөн чурттуу акы-дунмалышкы бүгү улустарын төлөөкчилери оң ханаларынын баарына быжыг эп-найбардыг тулчуп турган. Оларын-биле кады питержи коммунист-ажылчынар, Балтыканың далайжылары-даа тулчуп турган. Партиянын удуртулганы-биле Ленинград тилеттисиб шивээ кылдыр хуулуп,

ооң камгалакчылары Ада-чурттуу дузаламчы-дегнимчезин шак бурзунде ап турган.

СЭКП ТК-нын Чингине секретары эш Л. И. Брежнев маадыр-хоорай Ленинградка «Алдын Сылдыс» медалды тыпсырынга хол-баштыр чугаазына дайынныг кадыг-дошкун чылдарында Ленин хоорайнын камгалакчыларынын дайынчы маадырдыг чоруун бедни-биле үнелээ: «Дошталдыр дошган, аш-чутка таварышкан, ба-лым-бышкын хоорай: «Ленинград кажан-даа дайыннарнын хо-лунга кирбөөн болгаш кирбес-даа!»— деп, бүгү делегейге чуга-лаан. Маадыр-хоорай бичи-даа ыйлаш дивейн, быжмы-биле ту-руп, демир шыкшак сагылга-чурумнуун база бузаубас тура-сору-куун бүгү делегейге үлегер кылдыр көргүскен».

Ленинни хоорайын камгалап шыдаан кижилерин, оон рево-люстуг, дайынчы болгаш күш-ажылчы алдар адын камгалап, үр-гүлчүлээни кижилер дугайында бо арында тоожуп турар.

«Ирковский завод» каттыжышыны. Он буюрулуге кылган тракторлар бо хүнерде турсаал танымын чаны-биле эртин турар. Ирковчуларнын дайынчы болгаш күш-ажылчы херектеринин дамынчын эстафетасы бо-дур.

Хосталганда

○ Бузөөлөшкенин буза шыпкан соода дораан-на Ленинградтыг демир-орукчулары хоорайын Москва-биле туудуштурган орукка шимчөөшкенин дык дүрген катар агаарын хандырган.

○ 1942 чылдың чызы-нында — бузөөлөшкө аар-берге кыжынын соода, школлаларга өредилге өгө-дөө, а тайын күш-күл-туржулар парды болган.

○ 1942 чылдың августу 9-та филармония залында Ленинградтыг радио-комитетинин симфония оркестринин күтүспени-биле Д. Шостаковичинин 7-ти симфониязын эң баштай чыгылапкан.

○ Ол-да чылдың октябрь айда Ленинград хоорайын театры К. Симоновту «Орус кижилер» деп шив-а-биле кышкы сезонун ачтыкан.

○ 1943 чылдың октябрь айда хоорайын Ленинград хоорайын катар тулуп тургызарын ивяти планын ажилдап кылган.

НЕВА ШИВЭЭНИН ЧАНЫНГА ТИЛЕЛГЕ

Армия генералы, Совет Эвилелиниг Маадыры И. И. ФЕДЮНИНСКИЙНИН КАТТЫЖЫШКЫНДИН

1944 чылдың январь айда Ленинград дайынның бузөөлөшкенин долузу-биле хостаттыган, Ленинград болгаш Волхов фронтунун шеригерлерин ийги Прибалтика фронтуну-биле, Кызыл тулук Балтий Флоту болгаш ужал чүү-биле кады төлөөшкөн, фашисттер аш-чутка «Со-дугу чүк» болуун күчүлүп камгаланын буза шыкшак, дайынчы шеригерлерин Прибалтика өлүтүрүшкөн болгаш Ленинградты бузөөлөшкөндө долузу-биле хостаан.

Дайынның камгалааш элөөн каш он километр ханалап коруткан болгаш удуурамыш-кының дык хей чугула камгалала черлерин дайын тур-гунда Ийги армиянын мурунга фашистер дык тарымчалыг черлерге турган. Олар колдуунда белдик черлерин шүтүзүүн элөөн турган. Ыңчалза-даа дайын манаа бич-ла чаксан болгаш оң иягелга буурап дүшкөн.

Элөөн ому болуун үгөр-боолары-биле деткип турган. Ленинград фронтунун командалык черинин бодалы-биле амырга, ол хезинге чер дайынның шеригерлерин чыла шаварда чугула ролду-ойнаар ужурулуг турган.

Политка болгаш стратегия талазы-биле кичаар-даа эажок улуг ужу-дузалыг ол туучушкунга белеткек бүгү тала-биле ык кылганган. Дайынның шүт-ла чоогунга — Ораненбаум плацдармына ийги армиянын шеригерлерин болгаш техникамы армияның бугу солдаттарын, ийи муң ажыг язы-бур дайынчы ма-шиндарын дык хей үгөр-бооларын болгаш мнометтарын, ол-он муң тонна ок-чөмөктө камгалаш өске-даа дайынчы чүк айман дык дүрген, барыч чидирг чокка аппарн мөңшөн четтигилек бис.

Шаап халдаашкын берге байдалда кылар ужура таварышкан. Шып-лаштыг болгаш малгаш-шалбаалыг дык доп-маан, кадыг эвес черлер-биле танк шеригерлерин бурунгаар-лаарыне онза кичээлгеин сал-мып турган бис. Ол хүнерде разведканы боа күштедилер-ген.

Дайынның мурунку одуртууларын сылап шаап, боолар келген-дер. Дайынның турган чер-леринде кырыче чус муң ажыг үгөр-боо октарын болгаш мииналар куттулган.

Армиянын болгаш флотун үгөр-бооларын хеп-хенертег кичкычтыр арта чок адыш-кыларын түңдөшкө дайынның дигр күжү бол-гаш техникамы дык удуг кога-ралга таварышкан.

Бистиң шеригерлеривс бир де-биле, ханы уга шаап хал-даашкыны эгелээ болгаш дайынның камгалаашкын баштайгы шүтүмүрүн буза шыкшак кырган. Оларын чык-кытары чыгыс-ла хүн дүргү-зүл дайынның камгаланын ийги шүтүмүнө шүтүп кирер аргалыг болган. Дайын калчалыгы-биле удуурап турган. Метр чер санга-на ту-чушкуну-биле элөөр.

Январь төвчүзүнде чартык ай дүргүзүлгө үш фронтунун баштайгы шаап халдаашкыны-рын болгаш ужал чүгүлдү, Балтий Флотунун дегнимчезин амырга-да Ленинградты дайынның бузөөлөшкөндө бөрүү-биле хостаан.

Ленинградты дээрине чыг-гылапкан дааштаашкын совет улустуг болгаш оң Чесектиг Күштеринин алдарыг чак тиле-лелгенин дугайын бүгү де-легейге дыттыган.

Генерал-майор, Совет Эвилелиниг Маадыры А. Г. АФАНАСЬЕВИЧ ЧУГААЗЫ

Ур-ле манаа, күзөөн хүн — Нева эрижинде шивээниг хан-аарынын баарына шиптир-

Ленинградтын тугунда — «Алдын сылдыс» медалы, ийи Ленин ордени, Октябрь революциянын болгаш Кызыл Туу ордени, Ленинград дээш тулушкунун ийин тулун үезинде тургусан «Ленинградты камгалааны дээш» деп медал бар.

АМЫДЫРАЛДЫН ОРУУ

«Кайгамчыктыг Ладогани алгаан ыр сем. Хаттыг шүүргөн, моодактарын ажыг ужул! Бузөөлөшкенин ичирбенин үзе шыккан. Бузуреддиң оруу биске чүзүен эрчим!»

Дайынның бузөөлөшкө-ниниң оң кадыг-берге хүне-ринде Ленинниг хоорайын «Улуг чер»-биле Ладога хол-дуг дожуп таваран орук ха-рийлаштырып турган. Ок-чө-мөк, аш-чөм, эм-тан чүдүргөн машиналар ол доштук орукка-биле Ленинградты камгала-чыларине дүр-хүн чокка шүүжүл-ла турган.

Амыдырал оруунуң чола-чы-гардейжлеринин бирээни П. Г. Михайлин жоокта чаа Москвага хой кежи тонун, ки-диз ийин, халбайныг берги, хой-ханын чоруткан.

— ССРЭ-нин Чесектиг Күш-теринин Төл Музейинге Ленин-град камгаланын дугайында делегетини белеткек турар. Менде дайын чылдарынын му-рамдык ийи-ханын барын билди алгаш, чоордулар дивизион чү-вө — деп, Петр Григорьевич чугаалады.

П. Г. Михайлин болдуң-тонун чылчырыктаан машина дугуйларының алаачы октап, хат-шургуунда камгалаан, моторун шүтүлдү-даа, дыпта-нылга үезинде шүтүлдү-даа чоруткан. Петр Григорьевич «Улуг черге» Ладогани таваран оруктан чеже-даа четкен.

1942 чылдың февраль айда П. Г. Михайлинни машинамы харалаачыгае дүже берген. Ынан чолчаны доштук сугга киргет, шиммир турган хүн

В. ГАНШИН, СЭТА-ның корр.

ЧАЛБЫШТЫГ ХУННЕРНИН ДЕМДЕГЕЛИ

1941 чылдың ноябрь 20-де Ленинградка хлеб бээр норма-чкык дык эвээжөн: ол хүн ажылчынар 250 грамм кара хлеб адыганар.

1941 чылдын сентябрыдан декабрыга чедир хоорайга ко-нукта электр-энергия бүдүр-үүн барык чели катар эвээжөн. 1942 чылдың эгезинде бажың-нарын хой кезинин суг дам-чылыгы болгаш канализа-циязы соксоп, ажыдавастан турупкан.

Бузөөлөшкенин 900 хүне-ринин ишинде хоорай кы-рычыне 107.158 чакыр болгаш 150 муң артиллерия октарын аткан. Ленинградтың бир дөр-белчин километр черинин кы-рыгына-ла чакыр 16, ерттендер 320 бомбалар болгаш 480 үгөр-боо огу дүшкөн.

Хоорайның 5 миллион дер-белчин метр чурттага шөлү үрелген. Ленинградка таварышкан ийги клубында түгү бир миллион рубль бол-ган. Бузөөлөшкө үезинде чус-чус муң кижге өлгөн.

Ыңчалза-даа Ленинниг хоорайын тилээ. Ол дайынга күчүлүг согушкунарын кыл-дып турган. Ленинградтың үлетпүрү дайын эгезининин соондагы чүтле ады ай дүрү-зүлгө болган фронтта 713 танкымы, 480 кукуктыг маши-намы, 53 кукуктыг поездны, оон-даа өске дык хей боо-чө-мөктө болгаш ок-чөмөктө кыл-дып берген.

1941 чылдың орай күзүндө Ладога хөлдүн дожунун кы-ры-биле амыдыралды оруу-бузөөлөшкө хоорайын «Улуг чер»-биле харылаштырган орукту изээн.

1944 чылдың январь 14-те совет шеригерлер Ленинград чоогундан шаап халдаашкы-нын эгезин түңдөшкө, хоорайын дайынның 900 хүн дүр-гүзүлгө бузөөлөшкөндө бөрүү-биле хостаан.

ЛЕНИНГРАД. Исаакий дуганының шөлү. Н. ГРАНОВСКИЙНИН ФОТОЗУ. (СЭТА-ның фотехрониказы).

КУДУМЧУЛАР УТПАС

«Кадыг-дошкун туучушкунун шөлү турган, Хайбаралдыг кудумчула бачын ор сен. Чүдүр уузу хүрештерин чымында маа, шифес оттуг чүрээм мында артып калган».

Нева эрижин шивээниң ханаларында дайын чылдарында дайынны алып турган үгөр-боо бөгүн-даа курла-вырге үнөөн: таптыг-ла дүш үези турга, оң Петропавловск шивээниң атык дааштаашкыны Ленинградтын кырынга чыгылапкан.

Ол тайын дааштаашкыны дугайында хүн чүрү турганымды дугайында дүгуйн чыгардым: бажың чүдүлдөр төгүп турар: «Хамзагылар! Артиллерия боо-лакшкынын үезинде кудум-чуун бо талазы ооң аймы-ды».

нарымысче дайынның ар-тиллеристер дорт шыгаан, алып турганар. Дөртен бир чылдын кыжынында хоорайга чыгыс-ла, чым-ла, чок бооп, дүвүгүт кан делден, соок үчкөн градус чедип тур-ган. Чогу-на ол кыжын хон беш хүн ишинде чыгыс-даа грамм хлеб албан. Боттарың чок кижилерин бузөө-лөшкө үезинде оокунмаа Ленинградчы өр-бүдө чыгыс-ла чок боор. Ыңчалза-даа ол кадыг-дошкун үезе бичи хоорайнын камгалакчыларына чыктыкылды, уттуңдурыс ми-нуталар база тургулаан.

Ольга Ивановна ол дошкун кышкың соңунда, 1942 чылдың бир-ле чакы хуңда, болдуң трамвайын орукун эң баш-тайгы ба шыкларын үндүргенин чер-ле утпас.

Ол хүнге улуг байыраал шы-кан белеткенип турган бис. Партиянын Ленинград хоор-

— Бузөөлөшкөн хүнеринде хоорайга кыдыр чаралаларын дык хейди бичиң кван турар чүвө — деп, Ленинград трамвайын хоочун ажил-чыны О. И. Матвеева чуга-лаар.

— Бистиң эртенни-не парк-тан туучушкунө шыкшак чо-руп турган бис. Бистиң вагон-

комы: кышкы үеде хараг хөм-дүргө, дошталдыр дошган трамвайларын эң кыска ху-саада ажыдадып эгелээр — деп шиптир үндүргөн.

42 чылдың чазынында аш-чутка арин, баксыран барык үш чүс муң Ленинградчылар балды-кырып турган. Шүт-ла айтык хуусалында — апрель 15-тин эртенянде — он чугула оруктарже трамвайлар чоруп эгелээ. Оларын чамандытары алдарыг Нева проспектин тавары чоруп турган.

Ол проспектин дайын түс-түс квадраттарга демелген алган турган. Ол черлерин шүтүзүүн кымыс-чаксар чокка боолал турганар. Кудумчулар шүтүзүү аймылдыг турган.

Фашистерин бузөөлөш-кенин айымынга таварышканын бичиң урулар дугайы биске А. М. Филлипова чуга-лап берген. Ол 1942 чылда он тос харын комсомолчу кыс турган, хоорайнын фронт ча-нында району — Москва заста-вынын «Амыдырал отряды-ны» дайынчымы аларга.

О. СЕРДОБОЛЬСКИЙ, Л. РОЛОВ, СЭТА-ның корр.

УЖЕН ЧЫЛДАР ЭРТКЕНДЕ

Тилелге шөлү, Ленинград-тык муруну талазы хаалгаш. Дайын чылдарында хоорайны камгалаа шүтүмүрү ому таварып эрткин. Бөгүн ол шөл-денки улуг туудууларын то-йу. Ында хоорайнын камгалак-чылары оңдур улуг туура-саалам кылып турар.

Ужудуку Иван Черныштын, матрос Юрий Никоповтун, мнометчик Арсений Москвитиниң адыр-адыржык корабилдер бөксөнүрүн дегнимчезинде эртин чоруп турган. Амыг үесе Жанов атыг завод Тилелге-нин 30 чылы деп аттыг суу-нону туду турар. Атом-бисе төдөлөр «Арктика» дээр де-дик улуг судно Нева рейдизи-нде баштайгы энтиняныне үнерине белеткенкип турар.

Совет Эвилелиниг Маадыры, «Киров завод» каттыжыш-кыны инженер Федор Про-фимович Дыченко чоокта чаа шаверлер-биле ужурашкан.

— Федор Трофимович, ам силерин шаваа дайындык турган черлерге чурттап тур-дар дээр, шип бөс — деп, бичиң оон айтырган.

— Ие, мээң бажымын ми-наарда мурунку одуруг тур-ган черде тууттуган. Ша-ла аңаа бистиң баталоонуусу турган чүвө.

Фронтунуң шүтүмү эрткин, мииналар салган шөлдер, онгу-лар, танкыга удуз ханы онгу-гарлар турган черлерде ам делем кудумчулар, хей жайт бажымын тууттуган. Нева шивээниң камгалакчылары маадырларын эрттерин бажынында турсаалам кылдыр бичиң каан турдулар. Ленин-градтың чаа бажыныларын эң чараш кудумчуларын бич-рүүн Алардын проспектин де алааны ханы утказдым.

Бо беш чыл дүргүзүлгө 709 муң Ленинградчылар чаа квар-тераларын алган. Дайын со-фимович 30 чылдың дүргүзүлдө хоорайның муруттага шөлү ийи катар улгатак, Чугаа эрткин чымын бичиң бугу журт Ленинградка кылдыган чаа хевирин 500 ажыг машиналар-ын, приборларын алган.

1974 чылдың социалисттер чарыжыга эки түңдөлөр дээш Ленинград область СЭКП ТК-нын, ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелинин, ВЦСПС-тин бол-гаш ВЛКСМ ТК-нын шилчин Кызыл тугу-биле шилчипкан.

ДЕЛЕГЕЙ БО ХҮННЕРДЕ

ТӨӨГҮЛҮГ МААДЫРЛЫГ ЧОРУКТУҢ УЛУГ АЛДАРЫ

БЕРЛИН. (СЭТА). Ааларлыг Совет Армиянын гитлержи фашизми 30 чыл мурунунда ашкан тилелген бүгү делегейниң революстуг көгүлдөзүниң чутула үе-чалазын дооскат, ооң-биле чергелеттир чаа база бир үениң эгезлини болган деп, Германиянын либерал-демократтыг партиянын даргазы М. Герлах ГЛДП-ниң актив хурамына делегейни чугаалаан. Ол тилелге социализм тургузунуң импервализмге удуз демисе тилеттирбениң үлгер-чизмээн көргүзүп, Совет Эвилелиниң төөгүдүгү чедикшилериниң, делегейниң тайбыз турарын хандырыныга СЭКП

Уре-түннелдиг кадды ажылдажылга

КАИР. (СЭТА-ның корр.). «ЕАР-ның металлургия үлестүрү — өгипет индустрияның эң чутула алдыраарың бирээзи — деп, Египеттиң металлургия компаниясының Директорлар човулелиниң даргазы Абү Бакр Мурад СЭТА-ның корреспондентинге чугаалаан. «СССР-ның дузаламчыны-биле тудуу турар Хелуанынң металлургия комбинаты — ЕАР-ның кара металлургияны эң кол бүдүрүлгө чөри болур» — деп, Абү Бакр Мурад оон ыңай демдеглээн.

Ж. МАРШЕНИ ЧУГААЗЫ

ПАРИЖ. (СЭТА). Франциянын коммунистери ажилчыл ангылың сымдыраар аргазына болган ажилдаар байдалына удуз монополияларнын шаар халлаашкыныга ук ангылың демиселин шийтерилгел дегин турар деп, ФКП-ның Чингине секретары Жорж Марше «Франс-Энтеррадиостанция интервю» берген, иделгээзи. Миллиардерлерин эгез-хааж колчаларыга үндүрүп оонар, монополияларны үндүрүп, талазы-биле чыктыктарын соксалар, капиталдага контрол тургузар, хөй-хөй бундүрүлгө черлерин, оларнын садыныга кирештир «Ситроен» автомобиль фирманы болгаш ужуз чүгү тудушкуну «Дассо» компанияны национализациястаар деп, Ж. Марше ФКП-ның өмүзүнден санилдеэн. Ж. Марше оон үздүлгү күштерин чыгыс эвин быжылгаары дээш улам демисе-жириниң эргекчө чутулазын демдеглээн, каттышкан чаа программага а т салган үш партияны доктаамал харылаа комитетинин оюлгу хурамын түндөлдөргө сеткил халгынын өлөрөгөйлээн. Соолгу үедө Францияның Компартиясыга 27 муң киши кирген деп, Ж. Марше түдө-янде дымдаткан.

Хамаарышпас чорук дээш

ЛОНДОН. (СЭТА). «Муруну-африкан эжелекчилер Намбияны аймак-болук аайы-биле чарып салдырып ордаллажып турар. Оларнын ол ордаллажышкыныга удуз чыгыс аай Намбия күрүениң хамаарышпас чоруу дээш демисел чорулар соорулгагы бис» — деп, Муруну-Барыш Африканың улусуу организациының (СВАПО) органы «Намбия иньюс» журналың Лондонга үткен баштайгы дугаларында чугаалаан. Муруну-Африка республиканың найысылалы Претория болуудуң өзү-туруму «либералдык» кылдыр көргүзөр кажарлашкыны суртаал таралды турар. Ук журналың парлап үндүрген чүдүндө ол кажарлашкының согулаан. Африкада национал-хосталга күштеринин чер болганда шаар халлаашкыны чорууду тура-рында сүрүп корткаш, расис-жылгалымы өзөждөй болгаш чүртүү иштиге энергия ажилдаарын кыдыр хемчег-леринин бирээни алганы ол болур кылдыр чазактың бодал турары билдингир. Конгресске президентинин ол планыга демократтыг партия удура-кын үткен. Ол партия боду-нуң эго-эргетика программа-зын саналап үндүрген. Оон ол программага Ак бажының саналдарын буруу шаап турар. Президент конгресстең ол хоойла төлөвилелин хоруур деп шийтир үндүрген, дашты-кыдан кирер алыр негитте оонар каайлымы оон согуура улагаттырып бодунуң 60 хуң дургузунда соңгаарлатканын база чарлаан.

И. Броз Титонун ЧУГААЗЫ

БЕЛГРАД. (СЭТА). Белградка чаа сонгуктал Федерация Човулелиниң хурамы болган ЮСФР-ның президентин И. Броз Тито алаа чүве чугаалаан. Чуртка «каш-ка чыл мурунунда турганда чаа шынарлыг политикаң байдал тургуз-тувуган, иччангаж келер үеже бундүрүлгө көрүп болур бис» деп, ол чугаалаан. Фашизмин ашкан тилелге хүндүн бээр 60 чылын 30 чылдын ооң бооп турар. Ол тилелге Югославияның улустары боттарынын хостакчы демисели-биле удуз үлгү-хууну кирген деп, И. Броз Тито

Президентинин шийтпири

ВАШИНГТОН. (СЭТА). Дж. Форд даштыкыдан садып алыр нефтиге улагаттырган каайлы оонар талазы-биле президентинин эрге-хүдээте күт-селерин 90 хонук дургузула соксалар кылдыр конгресстең төлөвилени хоойлууну хоруур шийтир үндүрген. Ол хоойлу төлөвилелин даштыкыдан кир-ри алыр нефтиге улагаттырган каайлы оонар кылдыр, прези-дентинин февраль 1-де док-тааткан чуруму база күшүгү болдурган. Ук каайлымы оон соңгаар мартта болгаш апрель-де база улагаттырар ужураут турган. Даштыкыдан садып алыр нефтиге улагаттырган каайлы оонар, даштыкыны нефть бөөринде АКШ-тың хамаар-

СЪЕЗДИГЕ БЕЛЕТКЕЛ

АДЕН. (СЭТА). Пемья Улус Демократтыг республиканың национал фронтунун 6-чы съездинин чыдалдыр талазы-биле белеткелдин лээн комиссия оң сээлиниң 60 чылдын март 20-де чылдырлар деп шийтир үндүрген. Комиссия ПУДР-ның ажилчы чондорунга кылгырып үндүрген. Ук кылгырыга келер съездеге холбаштыр чуртта кайбарган күш-ажылчы көлдүрүшкүчү болган күш-ажылчы бодурукчулук бөлөдөр шимчөөшкыниң чедикши-кенирин белди-биле үндүлээн.

Демисежин эгелей берген

ТОКИО. (СЭТА). Япон ажилчыларынын чыгыс ша-вар халлаашкыныга киржир-леринин шимчөөшкыниге да-йымын база бир хүрээлеч ир-мешкни — ол шимчөөшкыниң 30 чыл дургузула догулган келген төөгүдүңе енаа тараа-чылар эң баштай-ла катты-жыл кирген. Хөй перфектура-лардан барган оларнын муң

Айбыл чок чорук дээш

СЭКП ТК-ның Чингине секретары Л. И. Брежнев 1969 чылда-ла коммунисттер болгаш ажилчыл партияларын човула хурамына Азияга коллективтиг аймак чок чоруктуң системаны тургузарынын идеязын санап-таалган. Ол санаалдын онзаланчак чүдүү болза,

Национал фронтунуң ТК-зынын Политбюрозунуң шийтирнин дугаар сээлини «Имениниң революциязын камгалары болган беш чыл ланын күссөдөр дээш демисежир» лозундуг эргитер деп шийтир үндүрген.

Революцияны камгалары дээр республиканың экономика болгаш социал хөгүлдөзүнүн планларын боттадылары дээш чер болганга демисел чорулар, импервализмин, реакцияны чымыншилеринге ойтур шавышкын бээр дээш ол деп, кылгырыга айтканы.

КАНАДА. Ванкувер хоорайла

эң улуг радиостанцияларынын бирээнин албан-хаакчылары азын соксалыкынын чар-лаан. Фронттеринин дыка улга-

ЧУРУНТА: ажил соксалык албан-хаакчыларын төлөлекчилери.

(СЭТА-ның фотохрониказы).

КОШКАР БУДУ ЧҮКТЭШ...

Бадарчы Иван Дудиниң турлаа Торгалык суурунуң чанында. Ол «Күш-ажылдын хооту» совхозтуң кошкарларын мадап турар. Хүндөй оларлап-лап кошкарларын Иван келээликтиг колдага кирип айкалган. Малын аалына суггарып, улам поктур чегерин алгаш, кажаалап каан. Малчынын кажаалы идегедиг. Чымыл. Кошкарлар чырган хонар. Кажаалын аксы мак дугалагы. Малчынын келээ бажыны аал ажилы кылгын, даартагы күш-ажылчы хүте белеткенип ап турда орайткан.

«Угаан-болалдык шын ажилдаарына эң-не дузалык чүве»

первильдерин доктаамал күш-культура сула шимчөөшкыниге үндөйлөттүнген калдык байдалы болур» деп К. В. Улинский чугаалаан. Ынды сула шимчөөшкынирин үгүлүнү кылгыр турар болза, организмге болу бээр болгаш бар-даа чамдык багай өскершишкени-лери эдип ап болур. Иччангаж школада өөренип турар

КУШ-КУЛЬТУРА ЭМНЕП ТУР

Уруг-дарыгы ада-иелерге элээн каш сүмелер калар болданын. Школага уруглар, чартык хүн дургузунда партага оуары берге болбайт аан. Оорга шылай болур, иччангаж уруглар шимчөл, олудун өскертип, чамдык парта кырынга чыктылап бенин алыр. «Дорт олуруң» деп башкы өөреникчилерин каажыга-даа чугаалаар. Иччалы-даа оларнын шуптузун хайгаараары берге. Шап иччалар уруглар шын эвес олуру өөрени бээр. Оон оорга сөөгү ыргаар болгай. Дурт-сынын шын эвес олуру-сайыраарына чүгө партага азы столга олудуры эвес, харын ол херекелдеринин школага таарышпас хемчөөзи база садыртып. Оон ангыда сумканы азы портфельди чыгыс талазынга тудуу өөрени берге, кижинин санын ынаар ийлекчек апарып болур. Оорга сөөгүнүн ыргаа бээр чүте чедирин болу-

Март 7-де МОСКВАДА

- 9.00—Дамчыдалаар программасы.
9.05—470 чылдарын камсомчулары. Документалдыг фильмдер программасы: 1. «Байкал-Амур оруу тутунуу турар». 2. «Донецкий кыстары». 3. «Чубартаунуң оттары». 4. «Бригадын дол үжүт».
10.00—«Төрүн чуртуу эргий». Латвия Совет Социалык Республикасы.
10.30—«Бистиң эжелериник». Дамчыдалага чогаалчылар О. Б. Васленко, И. П. Токмакова, профессор В. С. Мухина олар киржир.
11.00—Даштыкы эстрада артистеринин концерти. Өңүт.
11.35—«Чурук бурзууде—хүн». Өңүт.
11.50—Медээлер.
12.00—«Амьктарын уран чогаалдыгы». Өңүт.
12.25—«Хек-даван». Уран-чечен телефильмниң баштайгы көргүзүү. Өңүт.
13.50—«Москва болгаш москвалык».
14.00—«70 чылдарын камсомчулары». Документалдыг фильмдер программасы: 1. «Байкал-Амур оруу тутунуу турар». 2. «Донецкий кыстары». 3. «Чубартаунуң оттары». 4. «Бригадын дол үжүт».
14.55—«Цирк экранында». Өңүт.
15.50—Уругларга. Мультифильм.
МОСКВАДА
16.00—«Театр ужурамыгалары». Улан чүүл ажилдакчыларының Топ бажытылган дамчыдала.
17.15—«Аас чогаалдан оюн». Телефильм-концерт. Өңүт.
17.30—«Уе». Информастыг программа.
КЫЗЫЛДАН
18.15—«Теледөзлөр». Информастыг программа.
18.25—«Неделяда болушкунуларын тайлабыр». Дамчыдала.
18.40—«Музыка неделези чорун тур». Дамчыдала.
МОСКВАДА
19.00—Фигурулуг чугуулаашкыга делегей чемпионолу. Эр удуз. Хостуг программа. Колорало-Спрингстей (АКШ) дамчыдала. Өңүт.
20.00—Бүгү-делегейниң херээженер Хүнү—Март 8-ке тураскалган байырылг хурал. Концерт. Кремляның Сызлаан Ордунуңдан дамчыдала. Өңүт.
01.00—01.30—«Уе». Информастыг программа.

Адаларга

Чөөн-Хемчик районунуң Чыраа-Бажы ортукмак школының ала-не комитети адалар кежээни организастан. Кежээни школада төрөдөр комитетинин кежигүнү Кара-кис Олар ажиткан, кижиниңде теманыга беседаны адаларга кылган. Оон соонда өг-бүлөгө уругларын эки кижиниңде турар, школа-биле сырый харыла-залыг адаларын дуржулга солчушкуну болган. Алаа адалар Мокур-оол Куулар, Кийм-оол Хомушкү, Васильи Санчы болган өскөдөр-даа сес ап чүве чугаалаан. А. МОНГУШ.

Бичи малчынар

Ада-иелер, уругларын бар-жаңыга чөмөшкү-да, кичээлдерге-да белеткенип олар үе-де оларнын дурт-сынын шын тудурын хайгаараар. Дорт олурунун дугайында оларга үргүчү салгыдырын, шын эвес олуттуң чылдагалы болур могоп-пылаашкыны болур дурбазын бодар. «Кажан бичи киши шылап эгездерге, турган шимчөл кылаштарың, сула шимчөөшкынирин кылдырын анаа сүмелер. Куш-культура» мергежилдер, шимчөйөр оюнар кижинин организмни быжылгап, дурт-сынын дортуңдар деп чүвени черде утпас херек. Хаактаашкын, конькилошкын — кышкы үедө дышта-нылганы болган дадыгымы-кышкын эң эки хөвиер. Бо бүгү кижиниң иччангажы, дурт-сынын шын хөвиерлети-неринге дузалаар. Уругларынын санын хынаарында бо арганы база аажылаар. Уруулары азы

Ч А Р Л А Л

Тардамның угааны кошкак уруглар бажынын улагаттырганы-биле холбаштыр ортукмак эртеминг медицина ажилдакчылары, хандырылга ажилдакчы-зы, ажил-агый сестразы, ажил-агый эргелекчизи доран хергелеттинип турар. Ажыга хүлэп алганарны чурталага бажыны-биле хандыра болгаш орук шүдөлинге херек кырында үндүрген чарыгдалын төлөп бээр. Билдинишкенирин 1975 чылдын март 15-ке чедир кирер. Республиканың Социал хандырылга министр-ствозунуң 42-23, 30-85 телефоннарын дамчыштыр айттыр чугаалажыр. Тыва АССР-ниң Социал хандырылга министр-ствозу.

Агаар

Бөгүн республикага шокор буудуттар, чамдык черлерге бичи хар чар. Язы-бүрү тг-ланышкыныг хаттык күжү кошкадан ой тавыны чедер. Агаарның температурзы дагыл районнарга +2-3, өскө арткаштарыга 5-10 градус соор. Кымылга база шокор буудуттар, бичи хар чар. Агылалты улаанышкыныг хаттык күжү кошка. Агаарнын температурзы 5-7 градус соор.

Кинотеатрларда

- МАРТ 7-ДЕ
«НАЙРАЛ»: «Визажаан-нар дугайында роман» 10.00, 12.35, 15.10, 17.40, 20.10 шактарда.
«КАА-ХЕМ»: «Оожум Доң» (2-3 сериялары) 15.00, 19.00 шактарда.
«ПИОНЕР»: «Москва-Кассиопа» 9.15, 11.00, «19-туң Комитет» (2 сериязы) 15.00, «Репортажы мрбаашкын» 12.45, 18.15, «Даң хаязы мында мр-жым» (2 сериязы) 20.00 шактарда.
«КАА-ХЕМ»: «Оожум Доң» (2-3 сериялары) 15.00, 19.00 шактарда.
«ВОСТОК»: «Самыткы динс» 15.00, «Оожум Доң» (1-ги сериязы) 16.30, 18.30, 20.30 шактарда.

